

Kapellerpoort 1
6041 HZ Roermond
T (0475) 386 410
E info@nmflimburg.nl
I www.nmflimburg.nl

Triodos bank
IBAN NL 88 TRIO 0212336207
BIC TRIONL2U
KvK 41076356
BTW 0030.42.753.B01

Gedeputeerde Staten van Limburg
Cluster Ruimte
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Roermond: 16 juli 2021

Betreft: Zienswijze ontwerp Omgevingsverordening Limburg 2021

Van: Dhr. B. Cobben

Kenmerk: 21.36/ BC / 293.1.37

Bijlage(n):

Geacht College,

Hierbij ontvangt u de gezamenlijke zienswijze van de Natuur en Milieufederatie Limburg, het Limburgs Landschap en Natuurmonumenten op de ontwerp Omgevingsverordening Limburg 2021.

- **Hoofdstuk 2 Infrastructuur**

Volgens art. 2.4 is het verboden het voor het verkeer noodzakelijke uitzicht op of nabij een provinciale weg te belemmeren of de veiligheid of de doorstroming van het verkeer op een provinciale weg in gevaar te brengen. Zoals bekend staan langs de meeste provinciale wegen veel bomen. Strikte toepassing van dit artikel zou kunnen betekenen dat deze bomen gekapt (moeten) worden. Wij stellen dan ook voor om in art. 2.4 een uitzondering op te nemen voor bestaande bomen langs provinciale wegen.

- **Hoofdstuk 3 Watersysteem**

* Art. 3.2.2.c luidt als volgt: "(het waterbeheerprogramma bevat ten minste) de beschrijving van de maatregelen met een zodanige prioriteitsstelling en fasering dat de doelstellingen van het regionaal waterprogramma worden verwekelijkt". Hieraan zou volgens ons toegevoegd moeten worden: **binnen een vastgelegde periode**. Anders wordt het te vrijblijvend. Hetzelfde geldt voor artikel 3.2.2.e

* Art. 3.3 is naar onze mening ook te vrijblijvend en dient als volgt scherper geformuleerd te worden: "Het waterschap rapporteert ten minste eenmaal per jaar aan gedeputeerde staten over de voortgang van de uitvoering van het waterbeheerprogramma, de mate waarin de gestelde doelen worden bereikt, de redenen van eventuele afwijkingen en de voorgestelde maatregelen **waardoor de doelen alsnog gerealiseerd gaan worden**".

- **Hoofdstuk 4 Grondwater**

* Verdroging is één van de grote problemen. Voldoende water van goede kwaliteit voor alle daarvan afhankelijke functies is tegenwoordig niet langer meer vanzelfsprekend. In de afgelopen jaren hebben lange periodes van droogte gezorgd voor veel schade door verdroging van

natuurgebieden en door watertekorten in de landbouw. De klimaatverandering gaat sneller dan eerst gedacht en de verwachting is dat extremen (wateroverlast, droogte) in de toekomst nog extremer zullen worden en vaker gaan voorkomen. Om watertekorten zoveel mogelijk te voorkomen is een actiever grondwaterbeheer noodzakelijk: meer water vasthouden en het verbruik verminderen.

Wij missen in dit verband nadrukkelijk aandacht voor het verminderen van de grondwateronttrekkingen. Zo mag volgens art. 4.5 het totale aantal putten voor beregening en bevoeiing in de landbouw niet toenemen vergeleken met de (legale) situatie in 2009. Een standstill dus. We moeten veel voorzichtiger omgaan met onze grondwaterreserves. Naar onze mening dient de provincie op dit vlak dan ook meer ambitie met daaraan gekoppelde maatregelen te tonen: zet concreet in op de afbouw van de grondwateronttrekkingen, samen met het waterschap en stakeholders. Dit is vooral essentieel in en rond natte Natura 2000-gebieden. Daar moeten immers natte habitattypen in een gunstige staat van instandhouding gebracht worden. Een bufferzone die onvoldoende bijdraagt aan het behalen van deze doelstelling, onder meer door blijvende wateronttrekking, is daarom (ook juridisch) zeer discutabel. Naar onze mening dient de Omgevingsverordening dan ook expliciet regels te bevatten voor het terugdringen van grondwateronttrekkingen.

* Volgens art. 4.8 kan het waterschap bepalen dat er bij bijzondere omstandigheden (waterschaarste en dreigende waterschaarste, grondwaterverontreiniging en dreigende grondwaterverontreiniging) geen of minder grondwater mag worden onttrokken. Zonder nadere normen, die als grenswaarden gelden waarbij het waterschap grondwateronttrekkingen kan laten beperken of stopzetten, blijft dit artikel voor meerdere uitleg vatbaar en daardoor subjectief.

- **Hoofdstuk 7 Landschappen**

* De ontwerp Omgevingsverordening Limburg 2021 legt de focus op het beschermen van de meest bijzondere landschappen in onze provincie, zoals het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de groenblauwe mantel. Het is de afgelopen jaren al niet gelukt om zelfs deze meest waardevolle landschappen in Limburg te behoeden voor een achteruitgang van landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit. Ondanks een beschermde status in het POL 2014 en bijbehorende Omgevingsverordening. Nog alarmerender is de situatie in die gebieden, die helemaal geen beschermde status hebben. Deze gebieden zijn als het ware vogelvrij. Ook in deze gebieden komen belangrijke landschappelijke waarden voor. De provincie trekt haar handen helemaal af van deze zgn. 'witte' gebieden en wijst voor bescherming hiervan naar de gemeenten. Duidelijk te zien is wat hiervan de gevolgen zijn: een toenemende verrommeling, aantasting van de recreatieve en belevingswaarden en achteruitgang van ons mooie Limburgse landschap.

Wij zijn van mening dat de provincie veel sterker moet toezien op bescherming van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten van Limburg tegen economische druk en hierin de regie moet nemen. Wij pleiten dan ook voor een apart artikel in de Omgevingsverordening, dat toeziet op de bescherming van alle landschappelijke kwaliteiten in onze provincie. Een dergelijk artikel zou er als volgt uit kunnen zien, analoog aan de beschermingsregels voor het Nationaal Landschap Zuid-Limburg:

Art. Bescherming van de landschappelijke waarden in Limburg

De motivering van een omgevingsplan beschrijft:

- de in het plangebied aanwezige landschappelijke kwaliteiten
- de wijze waarop met de bescherming en versterking van de landschappelijke kwaliteiten is omgegaan

- de wijze waarop de negatieve effecten zijn gecompenseerd

* Volgens art. 7.3.2.a zijn de regels over activiteiten in het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg niet van toepassing op het graven van opvangbekkens door het waterschap. Gegraven opvangbekkens vormen nadrukkelijk een landschappelijke inbreuk in het Nationaal Landschap en tasten daardoor mogelijk de kernkwaliteiten van het beschermingsgebied aan. Naar onze mening dient het waterschap altijd onderzoek te doen naar nut en noodzaak van gegraven opvangbekkens. Pas als overtuigend is aangetoond dat andere maatregelen ter voorkoming van wateroverlast niet haalbaar zijn, zijn gegraven opvangbekkens (onder voorwaarden) acceptabel. Art. 7.3 en 7.4 dienen dienovereenkomstig aangepast te worden.

* Art. 7.6b dient naar onze mening als volgt aangepast te worden: “de waarde van het plangebied als ecologische verbinding tussen gebieden gelegen binnen het Natuurnetwerk Limburg in het bijzonder met het oog op de impact voor de habitattypen in de Natura 2000-gebieden **en de via de Habitat- en Vogelrichtlijn beschermde soorten**”.

- **Hoofdstuk 8 Natuurgebieden**

* Volgens art. 8.3.2 moet compensatie van natuurverlies tijdig plaatsvinden. Het woord ‘tijdig’ zou nader gedefinieerd moeten worden, om te voorkomen dat hierover interpretatieverschillen ontstaan.

* Als een activiteit binnen het Natuurnetwerk Limburg negatieve gevolgen heeft voor de wezenlijke waarden en kenmerken van dit Natuurnetwerk, dan dient er volgens art. 8.3.2 ofwel op financiële wijze gecompenseerd te worden ofwel in natura in nog niet gerealiseerde delen van het Natuurnetwerk Limburg. Wat betreft compensatie op financiële wijze, dat zou naar onze mening hoogstens het sluitstuk moeten zijn van de aanpak en niet de voorkeursaanpak van de provincie. Ook dient verzekerd te worden dat de financiën daadwerkelijk aan de verbetering van de natuur besteed worden. Wat betreft compensatie in natura in nog niet gerealiseerde delen van het Natuurnetwerk Limburg, deze verplichting leidt per definitie tot een verkleining van het natuurareaal. Immers: door een activiteit gaat areaal natuur in het Natuurnetwerk verloren en dit verlies compenseer je dan binnen datzelfde Natuurnetwerk. Dit is naar onze mening in strijd met het rijksbeleid en ook in strijd met art. 8.3.d1 (“.....de compensatie niet mag leiden tot verlies van areaal, samenhang en kwaliteit van de wezenlijke kenmerken en waarden”) en art. 8.4.a3 (“...de oppervlakte natuur van het Natuurnetwerk Limburg ten minste gelijk blijft”). De verplichting om compensatie te laten landen in nog niet gerealiseerde delen van het Natuurnetwerk Limburg dient naar onze mening dan ook geschrapt te worden.

* Vanwege dezelfde reden dient artikel 8.4.a2 als volgt gewijzigd te worden: “.....vaststaat welk onderdeel van het Natuurnetwerk Limburg verdwijnt en op welke alternatieve locatie in **samenhang met** het natuurnetwerk dit onderdeel wordt gerealiseerd”.

- **Hoofdstuk 9 Flora en Fauna**

* Art. 19.7.1a “Herbeplanting op andere grond wordt niet toegestaan als de gevelde houtopstand een landschapselement of een andere kleine houtopstand is met een belangrijke ecologische of landschappelijke functie”. Om te kunnen bepalen of er sprake is van een landschapselement of een houtopstand met een belangrijke ecologische of landschappelijke functie, is het belangrijk om deze op kaart weer te geven en onderdeel te laten zijn van deze Omgevingsverordening.

* Art. 9.17.3 e “Beplanting van de andere grond gaat niet ten koste van beschermde natuurwaarden en bijzondere landschappelijke waarden”. Verduidelijkt moet worden wat onder ‘bijzondere

landschappelijke waarden' wordt verstaan.

- **Hoofdstuk 10 Landbouw**

* Art. 10.1.2 maakt de nieuwvestiging van intensieve veehouderij mogelijk onder een aantal voorwaarden. In de Omgevingsvisie Limburg worden als randvoorwaarden voor incidentele nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven gesteld: kwaliteitswinst zoals sloop, het weg bestemmen van latente ruimte en de afname van emissie op kwetsbare gebieden. Deze gaan verder dan de voorwaarden in art. 10.1.2. De Omgevingsverordening dient op dit punt aangepast te worden. Ook dient naar onze mening als voorwaarde voor incidentele nieuwvestiging te worden toegevoegd dat deze geen significante negatieve invloed uitoefent op het Natuurnetwerk Limburg en zeker op de Natura 2000-delen daarbinnen.

* Art. 10.5 maakt nieuwvestiging van een glastuinbouwbedrijf mogelijk binnen een bestaand ontwikkelingsgebied glastuinbouw. De Omgevingsvisie Limburg stelt een aantal randvoorwaarden bij de aanwijzing van nieuwe ontwikkelingsgebieden glastuinbouw. Zoals: aansluitend aan bestaande ontwikkelingsgebieden voor glas of aansluitend aan locaties waar vraag en aanbod van energie, restwarmte en CO2 uitgewisseld kunnen worden. De Omgevingsverordening zegt hier niets over en dient naar onze mening op dit punt aangevuld te worden.

* Artikelen 10.5 en 10.6 bevatten regels voor nieuwvestiging en uitbreiding van glastuinbouw. Er wordt niets gezegd over omschakeling van een agrarisch bedrijf naar glastuinbouw. De Omgevingsvisie Limburg sluit omschakeling naar glastuinbouw buiten de ontwikkelingsgebieden uit. Dit moet alsnog worden opgenomen in de Omgevingsverordening.

* Artikelen 10.4 en 10.8 bevatten allebei regels over nieuwvestiging en uitbreiding van geitenhouderijen, elk met een andere formulering. Dat is verwarrend.

- **Hoofdstuk 11 Cultureel erfgoed**

In het Besluit ruimtelijke ordening is de verplichting opgenomen om in de ruimtelijke ordening "rekening te houden met aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten". Onderzoek naar cultuurhistorische elementen en structuren is derhalve aan te bevelen. Wij verzoeken u om dit alsnog op te nemen in de Omgevingsverordening.

- **Hoofdstuk 13 Energie**

* Art. 13.3 bevat regels voor de plaatsing van zonneparken. Wij missen hierbij de verwijzing naar toepassing van de Limburgse zonneladder.

* Voor de ruimtelijke inpassing van zonne-energie wordt volgens de Omgevingsvisie Limburg de Limburgse zonneladder gehanteerd. Die bestaat uit een aantal stappen, die niet volgtijdelijk zijn. Gevolg is dat er nog steeds door initiatiefnemers te gemakkelijk plannen gemaakt worden voor oprichting van zonneparken in het buitengebied, zonder eerst serieus werk gemaakt te hebben van stappen 1 t/m 3 van de zonneladder. Zie recente voorbeelden van plannen voor zonneparken in Landgraaf (Akerweg) en Beek (nabij Catsop). De instructieregels voor zonneparken, gesteld in art. 13.3, zullen dit niet stoppen. Naar onze mening is bij nieuwe initiatieven voor zonneparken een sterkere koppeling met treden 1 t/m/ 3 van de Limburgse zonneladder nodig. In de provincie Drenthe is dit als volgt geregeld: Drentse gemeenten hebben voor een vergunning voor zon op land een ontheffing van de provincie nodig. Dit is bovenop de afspraken die de gemeenten en de provincie hebben gemaakt binnen de Regionale Energiestrategie. Een ontheffing is o.a. mogelijk onder de voorwaarde van een significante ontwikkeling in zon op dak binnen de gemeente. M.a.w. de provincie Drenthe verleent slechts ontheffing indien de hoeveelheid zonneparken op land in een evenwichtige verhouding is met de hoeveelheid zonnepanelen op daken, dan wel dat wordt

verzekerd dat de zonneparken gepaard gaan met een significante ontwikkeling van zon op dak (wijziging provinciale Omgevingsverordening 2018 Drenthe, art. 2.24a).

Wij zijn er voorstander van om een dergelijke constructie ook voor Limburg toe te passen en vragen u om regels hiervoor op te nemen in de Omgevingsverordening.

* Art. 13.3.7 luidt als volgt: "Bij het vaststellen van een omgevingsplan dat voorziet in een functie die een zonnepark toestaat houdt het gemeentebestuur rekening met het betrekken van de omgeving bij de functietoekenning, het zorgdragen voor maatschappelijk draagvlak voor de functietoekenning en het maximaal gebruik van de mogelijkheden voor (financiële) participatie bij de exploitatie van het zonnepark". Hier kunnen wij volledig mee instemmen, maar een dergelijke omschrijving is volgens ons evenzeer van toepassing op een omgevingsplan dat voorziet in de plaatsing van een windpark. Art. 13.3.7 dient in deze zin aangepast te worden.

- **Hoofdstuk 14 Monitoring en informatie**

* Art. 14.1.2 wijst terug naar art. 3.1 en is eigenlijk alleen gericht op het voorkomen van wateroverlast. Naar onze mening dient het waterschap in haar monitoringsrapportage ook aan te geven hoe zij omgaat met het voorkomen van droogte in relatie tot het watersysteem. Dit dient in art. 14.1 toegevoegd te worden.

* Art. 14.2.5 zegt: "Gedeputeerde Staten kunnen milieubelastende activiteiten ambtshalve inschrijven, waarbij de aanvang van een onttrekking als datum van inschrijving geldt". Niet duidelijk is waar dit artikel op slaat. Het lijkt of hier geen voorwaarden aan verbonden zijn, waardoor er een vrijbrief ontstaat om ongewenste activiteiten toe te staan. Een nadere toelichting of aanscherping van dit artikel lijkt wenselijk.

Tot zover onze opmerkingen.

Indien gewenst geven wij graag een nadere toelichting.

Hoogachtend,

Mede namens het Limburgs Landschap en Natuurmonumenten

Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg

Ton Hermanussen
Directeur